

**МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА КУН
ТАРТИБИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ.**

Холназарова Хафиза Хошимжоновна

Олмазор тумани

146-сонли ДМТТ тарбиячи

Аннотация: Мактабгача ёшдаги болалар учун мўлжалланган кун тартибининг тўғри режасида шиктирилиши ва куннинг биринчи ва иккинчи ярмида тарбиячи болаларга тарбия беришида ҳамма ижодий, дидактик ўйинлар, тинч ҳаракатли ўйинлар, кузатиши, қўл меҳнати, болаларнинг мустақил тасвирий фаолиятлар баён этилган

Калим сузлар: Болалар, тарбиячи, тиббий кўрик, ўйинлар, сайр

ORGANIZING THE AGENDA IN PRESCHOOL EDUCATION.

Kholnazarova Hafiza Khoshimjanovna

Almazar district

Educator of the State Preschool Education Organization No. 146

Annotation Proper planning of the agenda for preschool children and all creative, didactic games, peaceful movement games, observation, manual labor, children's independent visual activities in the upbringing of children in the first and second half of the day are described.

Keywords: Children, educator, medical examination, games, travel

Аннотация Описано правильное планирование расписания дошкольников и все творческие, дидактические игры, мирные двигательные игры, наблюдение, ручной труд, самостоятельная зрительная деятельность детей в воспитании детей в первой и второй половине дня.

Ключевые слова: дети, воспитатель, медосмотр, игры, путешествия.

Мактабгача ёшдаги болалар учун мўлжалланган кун тартибининг тўғри режалаштирилиши ҳамда ташкил этилиши бола саломатлигининг гарови ҳисобланади. Болалар ҳаётини ташкил этишга қўйиладиган талаблар. Куннинг биринчи ярмида болалар ҳаётини ташкил этиш, болаларнинг МТТда 9-10 соат бўлиши кун тартибида белгилаб қўйилган. Бунда эрталабки қабул муҳим роль ўйнайди. Тарбиячи болаларнинг МТТдаги вақти қизиқарли, сермазмун ўтишини таъминлайди.

Бунинг учун эрталаб болаларни очик чехра билан кутиб олади, оналари билан хушмуомала, хайрихоҳ муносабатда бўлади. Эрталабки қабул вақтида ижодий ўйиннинг ҳамма турлари ташкил этилади, табиат бурчагида кузатиш, болаларнинг гуруҳ хонасидаги, овқат ва машғулотлардаги навбатчиликлари, нонуштадан олдин эрталабки гимнастика ва ювиниш ташкил этилади. Нонушта вақтида тарбиячи болаларнинг овқатланиш маданиятини назорат қилиб туради.

Машғулотгача ва машғулот ўртасида ўйинлар ташкил этилади. Қандай ўйин ўтказилиши машғулотнинг мазмуни ва хусусиятига боғлиқ. Болалар ўтириб шуғулланадиган машғулотдан олдин ҳаракатли ўйинлар, жисмоний тарбия ва мусиқавий машғулотдан олдин тинч ўйинлар ўйнашади. Машғулотдан кейин сайр ўтказилади. Тарбиячи теварак-атрофдаги табиатни, катталар меҳнатини, ижтимоий ҳаёт воқеаларини кузатишни ташкил этади. Ҳаракатли ўйинлар ўтказилади, мустақил ўйин ўтказишни таклиф этади. Мана шу вақт ичида болаларнинг мустақил фаолиятлари, меҳнат, дидактик ўйинлар, ижодий ўйин турлари билан шуғулланишлари учун катта эътибор берилади. Мақсадли сайрлар уюштирилади. Спорт ўйинлари ва машқлар, жисмоний дам олиш ва шунга ўхшашлар болаларнинг ҳаракат фаоллигини ўстиришга ҳам катта аҳамият берилади.

Болаларнинг сайрдан қайтишлари, ечиниб ювинишлари, тушки овқат ва кундузги уйқу ҳам жуда уюшқоклик билан ўтиши керак.

Куннинг иккинчи ярмида тарбиячи болаларни уйғотиб, фаолиятга киришларини таъминлайди ва кечки нонушта ташкил этилади. Кейин муסיқавий ёки жисмоний тарбия машғулоти ўтказилиши мумкин. Кечки сайрга қуйидагилар киради: ҳамма ижодий, дидактик ўйинлар, тинч ҳаракатли ўйинлар, кузатиш, қўл меҳнати, болаларнинг мустақил тасвирий фаолияти, кўнгил очишлар (ҳафтада бир марта). Куннинг биринчи ва иккинчи ярмида болалар ҳаётини ташкил этишга қўйиладиган асосий талаб ҳар бир боланинг мазмунли ва қизиқарли фаолият билан шуғулланишини, уларнинг ҳар томонлама ривожланиши ва бахтли болалигини таъминлашдир.

Шундай қилиб, кун давомида болалар ҳаётини ташкил этишга қуйидаги талаблар қўйилади:

1. Болаларнинг ҳамма фаолият турлари билан шуғулланишлари учун шарт-шароитлар яратиш.
2. Ҳар бир ёш гуруҳда фаолият турларини алмаштириб бориш
3. Болаларнинг ҳаракат фаоллигини етарлича таъминлаш.
4. Машғулот, ўйин, меҳнат, маиший фаолият ўртасида алоқа ўрнатиш.
5. Болаларнинг олган билим, малака, кўникмаларини мустақил фаолиятларида қўллаш олишга ўргатиш.
6. Болани фаол бўлишга, ҳар доим бирон нарса билан машғул бўлишга ўргатиш.
7. Ҳар бир болани ижобий хоҳиш ва қизиқишларини диққат билан кузатиб бориш ва унинг янада ривожланиши учун шарт-шароит яратиш.
8. Болаларнинг бутун фаолиятига тарбиячининг раҳбарлиги.
9. Кун тартибига қатъий риоя қилиш.

МТТларда қулай шароитлар яратилган тақдирдагина болалар турмуш фаолиятида ҳар томонлама камол топиши ҳақида сўз юритиш мумкин.

Болаларнинг ҳаёт фаолиятини ташкил этишни анализ қилишнинг тахминий схемаси қуйидагича бўлиши мумкин:

1. Кузатиш объекти (уйқу, овқатланиш, ювиниш, ечиниш, чиниқтириш, кундалик режимга риоя қилиш ва хоказо).

2. Ҳаётий фаолиятини ташкил этиш учун шароитлар (моддий муҳит, талабларнинг бирлиги ва хоказолар).

Тарбиячи ҳар куни эрталабки соатда болаларни бирламчи тиббий кўрик асосида қабул қилади (бу кундалик режада ёзилмай, алоҳида дафтарда қайд этилади), ота-оналар билан суҳбат олиб боради, бадантарбия машқларини ўтказади (ҳар ойда 2 комплекс бадантарбия машғулотлари ёзилади). Кундалик фаолият баёни (режа)да эрталабки соатда тарбиячи болалар билан белгиланган мавзу юзасидан суҳбат уюштириши кўрсатилади.

Асосий ўрин болаларнинг ўйин фаолияти учун ажратилади. Ижодий ўйинлар, таълимий ўйинлар, тинч ўйинлар (мозаика, леги, домино, лото, пазл, қуриш-яшаш)ни ташкил этиш режалаштирилади.

Болаларнинг мустақил фаолияти мазмуни режада тўлиқ очиб берилмайди, у боланинг қизиқиши ва қайфиятига боғлиқ. Ҳар бир бола эркин ҳолда ўзи истаган фаоллик марказини танлаши ва у ерда ишлаши мумкин, тарбиячи болаларни кузатади ва зарур ҳолларда ёрдам кўрсатади.

Меҳнатда кундалик навбатчиликдан ташқари меҳнатсеварликни тарбиялашнинг тўрт хил вазифаси (ўз-ўзига хизмат, маиший меҳнат, табиатдаги меҳнат, қўл меҳнати)дан бири режалаштирилади.

Болалар билан якка тартибда ишлаш машғулотда ўзлаштиролмай қолган болалар билан ишлаш демақдир. Болалар билан якка ишлаш учун тарбиячилар таълимий ўйинлар, амалий машқлар тўпламларини тайёрлашлари керак. Бу материалларга асосланиб, болалар билан якка ишлаш яхши самара беради.

Режада қайси болалар билан, қандай мавзуларда якка тартибда ишлаш аниқ кўрсатилади.

Ҳар қандай тарбиячи эрталаб ишга келганида болаларнинг уйларига таассуротлари, ютуқлари ва ҳиссиётлари, дилдаги гапларини кимгадир айтиш истаклари тўлиб-тошиб бораётганлигини сезадилар.

Кўп ҳолларда болалар ушбу янгиликларни тарбиячиларига юрган йўлларида гапириб берадилар. Бу ҳолатни безътиборга олиб, эрталабки давра суҳбатларини ташкил этиш муҳим аҳамиятга эга деб ўйлаймиз. Режада суҳбатларнинг мавзулари аниқ кўрсатилиши ва маънавиятга йўналтирилган бўлиши мақсадга мувофиқ.

Адабиётлар рўйхати:

1. Мактабгача таълим тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 9 сентябрдаги ПҚ-3261-сонли Қарори.
2. “Нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш фаолиятини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 15 сентябрдаги ПҚ-3276-сонли Қарори.
3. “Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 30 сентябрдаги ПҚ-3305-сонли Қарори.